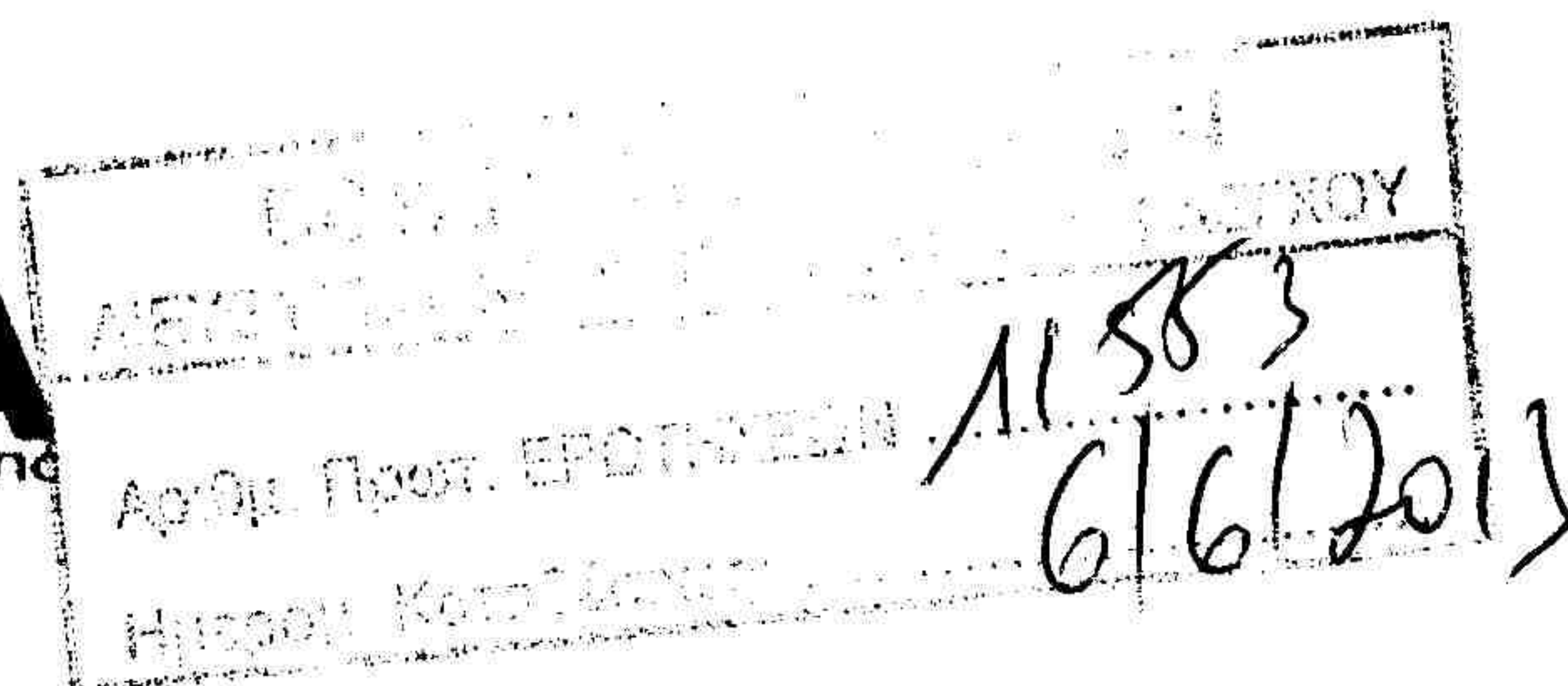

ΕΡΩΤΗΣΗ

**Προς τους κ.κ. Υπουργούς: – Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη
– Εσωτερικών**

Θέμα: «Δραματική η κατάσταση των προσφύγων από Συρία στη Λέρο και σε άλλα νησιά του Αιγαίου»

Η εξάχρονη Σεμέλ, που γλύτωσε από τη φρικαλεότητα του πολέμου στη Συρία, προστέθηκε στην εκατόμβη των πολύνεκρων ναυαγίων προσφύγων στο Αιγαίο, που αντί για την σωτηρία και την προστασία βρίσκουν συχνά το θάνατο: τα πολύνεκρα ναυάγια στο Αιγαίο, με θύματα ακόμα και μωρά παιδιά, είναι ο τραγικός απολογισμός ενός άλλου πολέμου προς την σωτηρία της Δύσης που περνάει -και όχι πάντα- στα «ψιλά» των ειδήσεων.

Το τραγικό γεγονός συνέβη το πρωί της 15^{ης} Μαΐου στη θαλάσσια περιοχή κοντά στη Λέρο, υπό συνθήκες που μαρτυρούν τη συστηματική και επικίνδυνη πρακτική αποτροπής και άρνησης προστασίας προσφύγων στη θάλασσα. Η πρακτική αυτή φαίνεται να εφαρμόζεται συστηματικά.

Την πρακτική αυτή αντιμετώπισαν το πρωί της 15^{ης} Μαΐου και οι 21 πρόσφυγες από τη Συρία, οικογένειες με 5 μικρά παιδιά, που προσπάθησαν να προσεγγίσουν τη Λέρο μέσα σε μια πλαστική βάρκα, με τραγικό επακόλουθο τον πνιγμό της μικρής Σεμέλ. Στη συνέχεια, δε, οι ναυαγοί πρόσφυγες ήρθαν αντιμέτωποι με τη συνήθη παράνομη πρακτική των Αρχών -που βεβαίως ακολουθούν διαταγές-, της σύλληψης δηλαδή και κράτησής τους, αρχικά στον εξωτερικό χώρο του Λιμεναρχείου (όπου οι νεοαφιχθέντες διανυκτερεύουν μέσα σε χαρτόκουτα ακόμα και για μέρες έκθετοι στις καιρικές συνθήκες), και στη συνέχεια της κράτησής τους στο κρατητήριο του Α.Τ. Λέρου, όπως συμβαίνει άλλωστε -πλην ελαχίστων εξαιρέσεων- για όλους τους νεοαφιχθέντες στη Λέρο -συμπεριλαμβανομένων και οικογενειών με παιδιά- υπό συνθήκες που συνιστούν απάνθρωπη και εξευτελιστική μεταχείριση. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός της «εξαιρετικής μεταχείρισης» από τις αρχές, της οικογένειας της αδικοχαμένης Σεμέλ (γονείς, μωρό αδερφάκι και θείοι), καθώς και των άλλων τριών μανάδων με τρία μωρά, που παρέμειναν στο Νοσοκομείο Λέρου αντί της ως άνω κράτησης. Και οφείλουμε, στο σημείο αυτό, να αναγνωρίσουμε την προσπάθεια των ανδρών του Λιμενικού να δημιουργήσουν ανθρώπινες συνθήκες, παρά τις ανεπάρκειες της υποδομής και την έλλειψη τεχνικής στήριξης.

Χρειάζεται επίσης να σημειωθεί ότι η Λέρος, από την έναρξη της κρίσης στη Συρία, και κυρίως κατά τη διάρκεια του τρέχοντος έτους, καταγράφεται ως σημείο εισόδου Σύρων προσφύγων στην Ελλάδα. Ενδεικτικά, μόνο κατά το πρώτο εικοσαήμερο του Μαΐου έφτασαν στη Λέρο 114 πρόσφυγες κατά ομάδες των 20-25 ατόμων, στη συντριπτική τους πλειοψηφία Σύροι, οικογένειες με μικρά παιδιά (20 παιδιά!). Οι πρόσφυγες που συνελήφθησαν, παρέμειναν αρχικά στον εξωτερικό χώρο του Λιμεναρχείου και οδηγήθηκαν στο κρατητήριο του Α.Τ. Λέρου, προκειμένου να εκδοθεί η απόφαση απέλασής τους, η οποία πλέον συνοδεύεται και με εξάμηνη αναβολή

απομάκρυνσης τους. Οι συνθήκες, τόσο κατά την παραμονή των νεοαφιχθέντων στον εξωτερικό χώρο του Λιμεναρχείου, όσο και στο κρατητήριο, συνιστούν απάνθρωπη και εξευτελιστική μεταχείριση. Κατά τη διάρκεια του Μαΐου στο κρατητήριο του Α.Τ. που προορίζεται για την κράτηση 6 ατόμων, έφτασαν να στοιβαχθούν για μέρες έως και 40 άτομα -μεταξύ αυτών και παιδιά. Κατά τη διάρκεια, δε, της «φύλαξής» τους από τις λιμενικές αρχές, δεν προβλέπεται καν κονδύλι για τη σίτισή τους, αλλά ούτε και τα προβλεπόμενα κατά τη διάρκεια της κράτησής τους από τις αστυνομικές αρχές μπορούν να καλύψουν τις ανάγκες τους, ιδιαίτερα τις ανάγκες των παιδιών. Ούτε βέβαια παρέχονται από τις Αρχές είδη πρώτης ανάγκης όπως ρούχα, είδη προσωπικής υγιεινής, πάνες για τα μωρά κ.α-, σε ανθρώπους μάλιστα που φθάνουν βρεγμένοι και εξαντλημένοι και φυσικά χωρίς αποσκευές. Αυτή τη στιγμή βρίσκονται στοιβαγμένοι 50 άνθρωποι, μεταξύ των οποίων πέντε παιδιά και δύο έγκυες.

Αλληλέγγυα στο δράμα των προσφύγων, η τοπική κοινωνία της Λέρου προσπαθεί, όσο μπορεί, να καλύψει τις άμεσες αυτές ανάγκες, αυτόβουλα, έχοντας αναλάβει μια ευθύνη που δεν της αναλογεί - μια ευθύνη που ανήκει στις Αρχές, και την οποία η Κυβέρνηση και το αρμόδιο Υπουργείο Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη αποποιούνται, κατά παράβαση του ελληνικού, του ενωσιακού και του διεθνούς δικαίου.

Επειδή ο Υπουργός Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη, σε πρόσφατη ερώτηση βουλευτών του ΣΥΡΙΖΑ-ΕΚΜ με θέμα τις παραβιάσεις από τις αρμόδιες αρχές της ισχύουσας ελληνικής, ενωσιακής και διεθνούς νομοθεσίας ως προς την αντιμετώπιση των ζητημάτων προστασίας των προσφύγων από τη Συρία, αντί να απαντήσει, παρέθεσε απλά την ισχύουσα νομοθεσία, την οποία και παραβιάζουν οι αρχές των οποίων προΐσταται (!) (υπ'αριθμ. πρωτ.7017/4/16244 από 1/5/2013 *Απάντηση του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη στην υπ'αριθμ.9333/8-4-2013 Ερώτηση Βουλευτών του ΣΥΡΙΖΑ ΕΚΜ με θέμα «Σύροι πρόσφυγες στην Ελλάδα»*).

Επειδή ο Υπουργός δεν απάντησε, ούτε έδωσε καμιά αιτιολογία για την άρνηση προστασίας στους Σύρους πρόσφυγες, άρνηση που προκύπτει από τα στατιστικά στοιχεία του Υπουργείου του, τα οποία και αναφέρονταν στην ως άνω ερώτηση, και που δεν μπορεί βέβαια να τα διαψεύσει. Αναφέρθηκε, δε, ο υπουργός όλως αορίστως σε «δήθεν» εφαρμογή των προνοιών του Ν3907/2011 και του Ν3386/2005, αποκρύπτοντας ωστόσο ότι για όλους τους Σύρους πρόσφυγες εκδίδεται απόφαση απέλασης η οποία, μετά από πρόσφατη διαταγή του Υπουργείου, συνοδεύεται από απόφαση αναβολής απομάκρυνσης εξάμηνης διάρκειας, και περιέχει και ως όρο την απαγόρευση μετάβασής τους στην Αθήνα(!).

Επειδή η απόφαση αναβολής απομάκρυνσης δεν ενεργοποιεί καμία πρόνοια προστασίας αφού δεν συνιστά κανενός είδους άδεια προσωρινής διαμονής – αντίθετα, οι Σύροι πρόσφυγες αποκλείονται και από τη στοιχειώδη προστασία, όπως την πρόσβαση στις υπηρεσίες υγείας, την τυπική έστω πρόσβαση σε δομές υποδοχής-που βέβαια δεν υπάρχουν-, την πρόσβαση στην εργασία, των παιδιών στην εκπαίδευση κ.λ.π. Η δε πρωτοφανής και παράνομη απαγόρευση μετάβασής τους στην Αθήνα, τους αποστερεί και από την μόνη υπάρχουσα πιθανή συνδρομή των Διεθνών Οργανισμών και Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων και Συλλογικοτήτων που εδρεύουν κατά κανόνα στην Αθήνα.

Επειδή τη μη λειτουργία του συστήματος διεθνούς προστασίας στην Ελλάδα παραδέχεται και ο ίδιος ο κ. Δένδιας στην ως άνω απάντησή του, όπου αναφέρεται, για μια ακόμη φορά, στην επικείμενη λειτουργία της Υπηρεσίας Ασύλου, της οποίας η έναρξη αναβάλλεται συστηματικά για διάστημα ήδη ενάμιση έτους, δεδομένης της αποτυχίας των Αστυνομικών Αρχών, ως ακόμα καθ'ύλη αρμοδίων, να επιτελέσουν αυτό το έργο.

Επειδή, η απουσία μηχανισμού προστασίας και δομών πρώτης υποδοχής προσφύγων στα σύνορα, και δη στη νησιωτική Ελλάδα, δεδομένου και του ολοένα αυξανόμενου αριθμού των αφίξεων προσφύγων από Συρία, έχει ως αποτέλεσμα δραματικές καταστάσεις με χαρακτηριστικό παράδειγμα τη Λέρο (αντίστοιχες ωστόσο καταστάσεις καταγράφονται και σε άλλα νησιά όπως η Λέσβος, η Λήμνος, το Καστελλόριζο, το Αγαθονήσι, αλλά και η Χίος και η Σάμος, όπου πρόσφατα επαναλειτούργησαν με αμφίβολο καθεστώς οι υπάρχουσες δομές κράτησης).

Επειδή ειδικότερα, σε ό,τι αφορά τη Λέρο, υπάρχουν άρτιες και μη χρησιμοποιούμενες, διακριτές δομές στο χώρο του Νοσοκομείου της, που θα μπορούσαν να διαμορφωθούν για να καλύψουν προσωρινά τις ανάγκες των νεοεισερχομένων χωρίς να δημιουργούνται προσκόμματα στη λειτουργία του Νοσοκομείου - γι' αυτό άλλωστε και υποστηρίζεται ως λύση από την τοπική κοινωνία.

Επειδή η έκδοση απόφασης απέλασης και κράτησης κατά προσφύγων από τη Συρία, δηλαδή κατά προσώπων που χρήζουν διεθνούς προστασίας, είναι πράξεις παράνομες και αντιβαίνουσες ευθέως το εθνικό, ενωσιακό και διεθνές δίκαιο.

Επειδή πέραν του παράνομου χαρακτήρα των αποφάσεων απέλασης και κράτησης, οι συνθήκες κράτησης στη Λέρο, τόσο κατά την παραμονή των νεοαφικθέντων προσφύγων στους χώρους του Λιμεναρχείου, όσο και στα κρατητήρια της Αστυνομίας συνιστούν απάνθρωπη και εξευτελιστική μεταχείριση. Αντίστοιχες καταγράφονται και οι παραβιάσεις και στα περισσότερα νησιά του Βορειανατολικού Αιγαίου. Επειδή δε η χώρα μας έχει καταδικασθεί επανειλημμένως από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ) για παραβιάσεις της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ) και δη, για απάνθρωπη και εξευτελιστική μεταχείριση, ως προς τις συνθήκες σε αντίστοιχους χώρους κράτησης αλλά και για παραβιάσεις της νομιμότητας της απόφασης απέλασης /κράτησης, ίδια δε επί προσώπων που χρήζουν διεθνούς προστασίας όπως είναι εν προκειμένω οι πρόσφυγες από Συρία (Dugoz, SD, Tabesh, AA, RU, MSS, Mahmmudi, Rahimi κατά Ελλάδας κ.α).

Επειδή το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη, ως καθ' ύλη αρμόδιο, δεν έχει λάβει κανένα μέτρο για την αντιμετώπιση των αναγκών προστασίας και υποδοχής των νεοαφικνούμενων προσφύγων και δη στη νησιωτική Ελλάδα. Η ύπαρξη, δε, του σχεδίου «ΙΩΝΗ», στο οποίο επίσης αναφέρεται ο Υπουργός στην ως άνω απάντησή του, και «το οποίο προβλέπει δράσεις σχετικά με την αντιμετώπιση προσφυγικών ροών εξαιτίας της κρίσης της Συρίας», μόνο ως ψευδεπίγραφη μπορεί να θεωρηθεί, αφού οι δράσεις αυτές δεν παρουσιάζονται σε κανένα δημοσιοποιημένο έγγραφο ούτε και διαφαίνεται πουθενά κανένα ίχνος προγραμματισμού ή υλοποίησής τους. Και βέβαια δεν αποτυπώνεται σε καμιά απόφαση οργάνου της Ε.Ε. η αναφορά του Υπουργού σε δήθεν «προώθηση εθνικών θέσεων περί ανάγκης ενεργοποίησης της Οδηγίας 2001/55/ΕΚ σχετικά με την παροχή προσωρινής προστασίας». Αντίθετα, ο Υπουργός παραδέχεται, σε άλλη απάντησή του, το προφανές - ότι δηλαδή αντιμετωπίζει το ζήτημα των προσφύγων από Συρία με όρους αποτροπής και άρνησης προστασίας, αφού πρωτίστως αναφέρει ως μέτρο αντιμετώπισης της κατάστασης της εισροής προσφύγων από Συρία τον «ΞένιοΔία»(!) (υπ' αριθμ. Πρωτ. 7017/4/15339 από 3/11/2012 Απάντηση του Υπουργείου, στην υπ' αριθμ. 2853/11-10-2012 Ερώτηση του Βουλευτή της Νέας Δημοκρατίας Λ. Αυγενάκη με θέμα «Κέντρα υποδοχής μεταναστών στην Κρήτη»).

Επειδή ο αριθμός των προσφύγων από Συρία αναμένεται να αυξηθεί, δεδομένων των δραματικών εξελίξεων στη Συρία, για τις οποίες γίνονται πλέον καθημερινές εκκλήσεις από τα όργανα των Ηνωμένων Εθνών, και επειδή, σε πρόσφατο Κείμενο Θέσεων, η Υπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες καλεί τις ελληνικές αρχές «...να εξασφαλίσουν στους πρόσφυγες από τη Συρία πρόσβαση

στην ελληνική επικράτεια και την ασφάλεια» καθώς και «...να παρέχουν στους αιτούντες άσυλο από τη Συρία διεθνή προστασία σύμφωνα με τα οριζόμενα στη Σύμβαση της Γενεύης του 1951, ή άλλη μορφή συμπληρωματικής προστασίας...» (Σύροι στην Ελλάδα: ζητήματα προστασίας και προτάσεις της Υ.Α., 17 Απριλίου 2013).

Επειδή η Ελλάδα δεσμεύεται, σε όλο το πεδίο άσκησης δικαιοδοσίας των κρατικών οργάνων της, από την αρχή της μη επαναπροώθησης, όπως αυτή διατυπώνεται στο άρθρο 33 παρ. 1 της Σύμβασης της Γενεύης του 1951 για το καθεστώς των προσφύγων, στο άρθρο 3 της ΕυρΣΔΑ και στο άρθρο 3 της Σύμβασης των ΗΕ κατά των βασανιστηρίων, στο άρθρο 7 του ΔΣΑΠΔ και στο άρθρο 18 και 19 στο Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ε.Ε. Το δε ΕΔΔΑ σε σχετικά πρόσφατη απόφασή του το 2012, καταδίκασε την Ιταλία για παραβίαση της αρχής κατά το άρθρο 3 της ΕΣΔΑ και για μαζική απέλαση, για πράξεις των οργάνων της κατά την άσκηση δικαιοδοσίας τους σε ανοιχτή θάλασσα, στο πλαίσιο αποτροπής και επαναπροώθησης προσφύγων προς τη Λιβύη (*Hirsi Jamaa and others v. Italy* no27765/2009).

Επειδή όπως έχουμε ήδη επισημάνει, οι Σύροι πρόσφυγες αποτελούν δυστυχώς το σκανδαλώδες παράδειγμα των παραβιάσεων, και των πρακτικών των ελληνικών αρχών που υλοποιούν την ακολουθούμενη επί χρόνια πολιτική της αποτροπής από την προστασία προσώπων που την έχουν ανάγκη.

Ερωτάται ο Υπουργός Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη:

Α) Ποια μέτρα πρόκειται να λάβει, και δη στα θαλάσσια σύνορά μας ή/και στις θαλάσσιες ζώνες άσκησης δικαιοδοσίας μας, προκειμένου να εξασφαλιστεί στους πρόσφυγες από τη Συρία πρόσβαση στην ελληνική επικράτεια και την ασφάλεια, όπως επιτάσσει το διεθνές και το εθνικό μας δίκαιο; Τι απαντά ο Υπουργός για την καταγγελλόμενη πρακτική ανάσχεσης από σκάφη του Λιμενικού Σώματος και αποτροπής εισόδου προσφύγων μεταξύ αυτών και παιδιών, που καταγγέλθηκε και από τους διασωθέντες του ναυαγίου στη Λέρο; Ποια είναι η επίσημη θέση του Υπουργείου για την πρακτική αυτή, την οποία φαίνεται να εφαρμόζουν συστηματικά οι λιμενικές αρχές της χώρας μας σε απάντηση των εκκλήσεων προστασίας απελπισμένων ανθρώπων που προσεγγίζουν τις ελληνικές ακτές σε εμφανή κατάσταση ανάγκης, με πλαστικές βάρκες, και καλούν για βοήθεια και προστασία και που συχνά βάζουν σε κίνδυνο την ίδια τους τη ζωή στην απέλπιδα προσπάθειά τους να αξιώσουν την αυτονόητη προστασία; Ποιος ο αριθμός των ναυαγίων και των νεκρών προσφύγων στις ελληνικές θάλασσες κατά το διάστημα της θητείας του Υπουργού;

Β) Τι εντολές έχουν δοθεί από το Υπουργείο στο Λιμενικό Σώμα για την μεταχείριση των προσφύγων στη θάλασσα; Ποιος είναι ο ρόλος και η θέση της FRONTEX για τη μεταχείριση των προσφύγων στα θαλάσσια σύνορά μας, ιδιαίτερα κατά το διάστημα της κλιμάκωσης της κρίσης στη Συρία;

Γ) Ποια μέτρα θα λάβει προκειμένου να εξασφαλιστεί άμεσα η, εκ του νόμου οφειλόμενη, προστασία και υποδοχή των προσφύγων από Συρία, δεδομένης και της ευαλωτότητας και των ιδιαίτερων αναγκών προστασίας τους στην παρούσα φάση; Πότε θα λειτουργήσει η νέα Υπηρεσία Ασύλου η οποία έχει προβλεφθεί από το Ν. 3907/2011;

Δ) Ποια μέτρα προτίθεται να λάβει και πότε για την αντιμετώπιση των δραματικών αναγκών υποδοχής των νεοαφικνούμενων προσφύγων στη νησιωτική Ελλάδα, δεδομένης της απαράδεκτης κατάστασης που καταγράφεται σε πολλά νησιά του Αιγαίου; Προτίθεται, και πότε επιτέλους, να

συστήσει Κέντρα Πρώτης Υποδοχής στα νησιά, των οποίων η σύσταση και η λειτουργία συνιστά και νομική υποχρέωση που έχει προβλεφθεί από το Ν. 3907/2011; Προτίθεται στη συνέχεια, να διασφαλίσει τη φιλοξενία τους, εφ' όσον το επιθυμούν, σε ανοιχτά κέντρα υποδοχής, η δημιουργία των οποίων συνιστά υποχρέωση και έναντι της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύμφωνα με την Οδηγία 2003/9/ΕΚ περί ελάχιστων απαιτήσεων για την υποδοχή;

Ε) Ειδικότερα, σε ό,τι αφορά τη Λέρο, προτίθεται ο Υπουργός να δρομολογήσει άμεσα διαδικασίες για την παραχώρηση των άρτιων και μη χρησιμοποιούμενων δομών του Νοσοκομείου της, προκειμένου να διαμορφωθούν για να καλύψουν άμεσα, έστω και προσωρινά, τις ανάγκες των νεοεισερχομένων προσφύγων, και προκειμένου να λήξει η απαράδεκτη και αντιβαίνουσα κάθε έννοια δικαίου και ανθρωπιάς μεταχείρισή τους;

Οι ερωτώντες βουλευτές

Βασιλική Κατριβάνου

Δημήτρης Γάκης

Γιάννης Ζερδελής

Ηρώ Διώτη

Θεόδωρος Δρίτσας

Αφροδίτη Σταμπουλή

Δημήτρης Τσουκαλάς